

RINGERIKE
KOMMUNE

Oppstartsmøte for reguleringsplan

514 Hovsmarka skiløyper

Vi ber forslagsstiller om å gjøre seg kjent med innholdet i dette dokumentet før oppstartsmøtet. I oppstartsmøtet fortsetter vi å skrive inn i dokumentet. Referatet følger hele oppstartsprosessen, og skal godkjennes av kommunen og forslagsstiller.

På nettsidene våre [her](#) finner du nyttig informasjon om gjeldene plangrunnlag og oversikt over regelverk og føringer.

*sett X i hvite bokser

Plan-ID (<i>ikke obligatorisk</i>) og plannavn	514 Hovsmarka skiløyper	
Plantype		Områderegulering
	X	Detaljregulering
		Endring av reg.plan etter forenklet prosess
Eiendommer (gnr/bnr) innenfor planområdet	Fra planinitiativet: 87/1 og 87/545. I tillegg til Tyrimyrvæien (87/1) må det ved varsel om oppstart tas med sidearealene til veien frem til byggegrense regulert i plan 259. Se nærmere om det i konklusjonen til pkt 3 (Planavgrensning).	

Dato for komplett planinitiativ	23.02.2024	
Møtested	Fossveien Sperillen	
Møtedato	16.04.2024	
Møtedeltakere	<p><u>Forslagsstiller:</u> Treklingen Industripark AS, v/Rolf Jarle Aaberg</p> <p><u>Fagkyndig:</u> COWI v/Karianne Rydstrøm og Sabina Sefo</p> <p><u>Grunneiere:</u> Ringerike kommune: Sektor Teknisk, kultur og idrett v/Heidi Skagnæs Eiendomsforvaltning v/Geir Espen Skille Landbrukskontoret, skog, v/Arvid Hagen</p> <p><u>Frivillige foreninger</u> Hønefoss skiskytterklubb (HSSK): Knut Aas HSSK sier under presentasjonsrunden at HSSK ikke ønsker å være skadelidende av næringsaktiviteter på Tyrimyra. De uttrykker at nytt løypenett må derfor være på plass før næringsaktivitet bygges på gjeldende løypenett i Tyrimyra. Ringerike idretts og aktivitetsråd: Magnus Krydsby (viser til at det er andre enn ham som er primær kontaktperson for idrettsrådet, men som ikke hadde anledning til å komme på møtet</p> <p><u>Fra planmyndigheten:</u> Ingrid Strømme (saksbehandler) Svend Hendrik Vinje (medsaksbehandler)</p>	
	X	Alle grunneiere er med i møtet eller det er sendt inn dokumentasjon på at de er informert.

		<p>Merknad: Grunneiere og festere er med på oppstartsmøtet. Ringerike helsesportslag som står oppført som fester i matrikkelen på 87/545 er nedlagt. «arvtaker» Paraidrett Ringeriksregionen er varslet om prosessen og vil være part videre i reguleringsplanen.</p>
Hovedkontaktperson fra forslagsstiller videre		Karianne er formelt hovedkontaktperson og Rolf Jarle og Sabina er kopimottakere.

1. Planstatus for planområdet

Eksisterende planer i området

(X)	Type plan	Plannavn, vedtaksdato	Formål
x	Kommuneplanens arealdel	<p>Kommuneplanens arealdel, vedtatt 05.09.2019</p> <p>Informasjon om fremdrift for ny KPA: Arealdelen var på høring og offentlig ettersyn høsten 2023. Kommunen går nå gjennom alle høringsuttalelser, og vurderer om noe i planforslaget skal endres. Deretter blir planen sendt til politisk behandling. Det kan bli behov for høring og offentlig ettersyn av de endringene som foreslås i planforslaget. Kommunen jobber for vedtak i første kvartal 2025. For å få nødvendige politiske avklaringer legges det også fram en politisk prinsippsak før sommeren 2024. Informasjon om status oppdateres underveis på www.ringerike.kommune.no/arealdel.</p>	<p>Hele planområdet i planinitiativet er avsatt til friområde i nåværende kommuneplan. Store deler av arealet ligger innenfor hensynssone H410 (konsesjonsområde for tilknytning til fjernvarme).</p>
	Kommunedelplan		
x	Reguleringsplan	381 Treklyngen (områderegulering)	<p>Nordre del av planområdet er omfattet av plan 381 og regulert til grønnstruktur, veg og parkering. Deler av planområdet er omfattet av faresonene H370 høyspent og H390 forurenset</p>

			grunn.
x	Reguleringsplan	259-02 Hovsmarka næringsområde	

Pågående planer i området

(X)	Type plan	Plannavn	Hensikten med planen
511	Reguleringsplan	Detaljregulering for Tyrimyra	Biodrivstoffanlegg på Tyrimyra
459	Reguleringsplan	Detaljregulering Rundtom	Boliger, har med areal ned til krysset mellom Hovsmarkveien og Tyrimyerveien.

Forholdet til overordnet plan (kommuneplan/kommunedelplan/områderegulering)

x	Planforslaget vil samsvare med arealformål i overordna plan.
	Planforslaget vil <u>ikke</u> samsvare med arealformål i overordna plan.
<p>Merknad:</p> <p>Planinitiativet er <i>hovedsakelig</i> i tråd med formålet i kommuneplanens arealdel.</p> <p>Aktuelt med politisk orienteringssak, dvs ikke politisk oppstart. Kommunen tar ansvar for dette.</p>	

2. Konsekvensutredning/planprogram

x	<p>Foreløpig vurdering er at planen <i>ikke</i> utløser krav til konsekvensutredning etter forskrift om KU.</p> <p>Forslagsstillers vurdering:</p> <p>«Det er gjort en vurdering av behovet for konsekvensutredning (KU) jf. plan og bygningslovens § 4-2 og forskrift om konsekvensutredninger §§ 6-8 med tilhørende Vedlegg I og II. Det vurderes at planen ikke er KU-pliktig.</p> <p>Planens egenskaper, lokalisering og virkning på omgivelsene vurderes å ikke være av en slik karakter som vil gi vesentlige virkninger for miljø og samfunn, jf. plan- og bygningsloven § 4-2 og forskrift om konsekvensutredninger. Forskrift om konsekvensutredninger skiller mellom planer som skal konsekvensutredes (Vedlegg I) og planer som kan pålegges krav om konsekvensutredning. Tiltaket er ikke omfattet av § 6 med tilhørende Vedlegg I.</p> <p>Skianlegg er underlagt tiltak som kan pålegges krav om konsekvensutredning i Vedlegg II, under punkt 12 bokstav a. En KU-prosess kan være både tids- og kostnadskrevende, hvilket taler for at konsekvensutredninger forbeholdes planer med et visst utbyggingsomfang og konfliktpotensial. Planens utbyggingsomfang begrenses ved at eksisterende traseer vil oppgraderes, fremfor å etablere sløyfene på nye steder. Store deler av planområdet brukes i dag til rulle- og langrennsski. Tiltaket innebærer med andre ord ikke etablering av helt nytt anlegg. På bakgrunn av dette vurderes planen å ha lav kompleksitet, god forutsigbarhet og langt mindre utbyggingsomfang enn et skianlegg til vanlig ville hatt.»</p>
---	---

	<p>Kommunens kommentar: Dersom reguleringsplanen kun skal omfattet rulleskiløyper er kommunen enig i forslagsstillers vurdering.</p> <p>Når det er endelig landet på hvilke arealer som skal være med og hva planen skal sikre, se pkt 3 under, så det på nytt gjøres en ny vurdering av om planen utløser krav til KU etter KU-forskriften.</p> <p>Det vil i alle tilfeller være nødvendig med utredninger knyttet til planen.</p> <p>Fra møtet: Forslagsstiller og HSSK informerer om at reguleringsplanen i all hovedsak er en plan som skal asfaltere eksisterende løyper og ha minimalt med inngrep i naturen. De mener derfor det ville vært overraskende om denne planen utløser krav til KU. De viser til at arbeidet med løypene vil bli planlagt i tråd med veilederen for rulleskiløyper (kulturdepartementet 2016), som det er henvist til i planinitiativet.</p> <p>Konklusjon: Kommunen kan ikke se at planen utløser krav til konsekvensutredning eller planprogram etter forskrift om konsekvensutredninger.</p>
	<p>Planen utløser krav om konsekvensutredning etter forskrift om konsekvensutredning. Angi konkret § i KU-forskriften der krav utløses: _____</p> <p><u>Begrunnelse:</u></p> <p>Dersom planen utløser krav til KU vil ikke KU-en for arealinnspillet om idrettsanlegget kunne brukes direkte som grunnlag inn i denne saken.</p>
	<p>Planen utløser krav om planprogram. Forslag til planprogram sendes på høring sammen med varsel om oppstart.</p>

3. Planavgrensning

	<p>Planavgrensningen er det samme som i komplett planinitiativ. <i>Lim inn planavgrensning fra planinitiativet.</i></p>
x	<p>Planavgrensningen er endret siden planinitiativet. Beskriv eventuelle vurderinger og uenigheter drøftet og konklusjoner fra møtet.</p> <p>Gang- og sykkelvei</p> <p>Det er rekkefølgekrav nr. 1 i plan 381 Treklyngen om gang- og sykkelvei til industriområdet på Tyrimyra. Statens vegvesen har i møte med kommunen sagt at det ikke er hensiktsmessig å ha gang- og sykkelvei fra Årbogenveien siden det er en vei som brukes i industrisammenheng og den ikke er tiltenkt for bruk av myke trafikanter. Kommunen mener gang- og sykkelvei inn til biodrivstoff-fabrikken bør gå fra Ringerikshallen og følge Tyrimyerveien videre innover næringsområde på eksisterende vei. Tyrimyerveien bør derfor inkluderes i planområdet.</p> <p>I planinitiativet står det at det skal starte opp en egen reguleringsplan for gang- og sykkelvei krysset E16 x Årbogenveien. Siden reguleringsplanen for Hovsmarka skiløyper allerede må regulere deler av gang og sykkelveien, så mener vi det kan være hensiktsmessig og ressursbesparende å slå sammen de to reguleringsplanene.</p>

Det kan være flere alternative traséer for gang- og sykkelvei.

For å finne rett plassering bør en vurdere dette ut fra:

- minst mulig beslagleggelse av natur
- hva er som er korteste vei
- hvilken trasé vil bli mest brukt, herunder skolevei
- hensyn til utkjøring av tømmer
- andre hensyn

Kommunen foreslår å at det vurderes å ta ut den delen av grå trasé som er lengst sør-vest, mellom hallen og skolen. Av hensyn til skogsdrift og naturmangfold, mener vi denne forbindelsen ikke er ønskelig. Kommunen ser et større behov for en forbindelse mellom Hov ungdomsskole og undergangen med Almemoen, og foreslår at det reguleres en forbindelse her isteden. Denne traséen er i stor grad opparbeidet i dag.

Fra møtet om gang- og sykkelvei:

COWI redegjør for de planene i Hovsmarka/Tyrimyra/Børdalsmoen og hvorfor avgrensningene mellom planene er satt slik de er. De ønsker at denne reguleringsplanen kun skal omfatte rulleskiløypene, mens den grå planen skal omfatte kryss ved E16, gang-sykkelvei, og kollektivadkomst. I denne planen er det bevist lagt en planavgrensning som ikke tar med bygningsmassen for byggene nord for Ringerikshallen, og det som omfattes av plan 259. Forslagsstiller ønsker å ha en enkel reguleringsplan som ikke trenger å ta hensyn til eventualiteter når det gjelder annen mulig utvikling i nærheten.

Forslagsstiller poengterer at Børdalsmoen ikke er ferdigbehandlet i kommuneplanens arealdel, og at det vil være prematurt å gjøre en trafikkvurdering av noe som ikke er bestemt ennå.

Når det gjelder rekkefølgekravet fra områderegulering 381 Treklyngen knyttet til den grå planen, så omfatter dette flere bidragsyttere og grunneiere. Forslagsstiller har derfor foreslått dette som en egen plan.

Forslagsstiller redegjør videre for at det ikke nødvendigvis er en god idé å kombinere sykkelvei og skiløyper, da spesielt vinterstid der denne ikke kan vedlikeholdes og brukes. På bakgrunn av dette har det derfor blitt foreslått å ha gang og sykkelvei/tursti i en egen, separat plan på eget areal som ikke kommer i konflikt med reguleringsplan for skiløyper. Forslagsstiller viser til at gang- og sykkel frem til Biojet-fabrikken og Treklyngen er tenkt å være via området på Treklyngen, altså nordfra. De viser til at det er hensiktsmessig på grunn av at det vil bli inngjerding til biodrivstoff-fabrikken og at det ikke er hensiktsmessig å lede noe gang/sykkelvei gjennom Tyrimyrveien.

Konklusjon om gang- og sykkelvei:

Kommunen mener forslagsstillers synspunkt og argumentasjon er fornuftig og konkluderer med at gang- og sykkelvei reguleres utenfor denne reguleringsplanen.

Trafikk og parkering

I planinitiativet kap. 2.2 står det:

«Tiltaket vil tiltrekke seg flere brukere, og det antas at det vil bli noe mer trafikk til og fra området enn tidligere».

Videre står det i kap. 3:

«Løsningen av, og behovet for bil- og sykkelparkering må avklares i videre planarbeid. Bilparkering vil ses i sammenheng med områdereguleringsplanen for Treklyngen, med plan 381 og dagens parkeringsmuligheter ved Ringerikshallen».

Kommunen viser til at dagens parkeringskapasitet ved Ringerikshallen i dag har for liten kapasitet i forhold til dagens bruk. Ved økt bruk av området er det behov for å øke parkeringsdekning her. Det er også behov for et areal for av- og påstigning (kysse og kjøre).

- Er det kun tenkt HC-parkeringer inne på området (sørvest for RC og brukshundklubben?)

Dersom reguleringsplanen for Hovsmarka legger opp til økt bruk av parkeringen ved Ringerikshallen, må den tas med i planområdet. For å få en hensiktsmessig planavgrensning vil det være naturlig å ha med arealet som er tatt med i mulighetsstudien for Hovsmarka idrettsanlegg, utarbeidet av COWI. Der er det i landskapsplanen vist mulige plassering av ulike haller, anlegg, baner m.m. Dette tilsvarer arealet markert med rød farge i figur 2. Det kan vurderes om dagens reguleringsbestemmelser for arealet kan videreføres.

I møtet om trafikk og parkering

Forslagsstiller opplyser om at de per nå ikke har noen forutsetninger om å si noe nøyaktig om omfanget på trafikken og behov for parkering som reguleringsplanen vil utlyse. Videre sier de at det er lite behov for skiskytteranlegget med mer parkering. Det er 2-3 ganger i året hvor det er et stort parkeringsbehov, med arrangementer med 250-300 deltakere. Skiskytterklubben har avtale med næringsaktørene i Tyrimyerveien og får lov til å bruke deres parkeringsplasser.

COWI viser også til at siden vi ikke vet nå hva som kommunen selv ønsker å legge til rette for av idrettsanlegg ved Ringerikshallen, så er det for prematurt å legge både disse arealene, herunder parkering ved Ringerikshallen inn i denne reguleringsplanen.

Kommunen som grunneier følger COWI sin vurdering om at utformingen av området ligger litt frem i tid og mener det er klokt å ta det ut fremtidige arealer til idrettsanlegg ut av planavgrensningen. Dersom man heller ikke ser for seg en trafikkøkning, kan man også ta mulige arealer til parkering rundt Ringerikshallen ut av planavgrensning.

Konklusjon om trafikk og parkering:

Reguleringsplanen må redegjøre for og sikre parkering for de tiltakene som planen regulerer. Med den informasjonen som er kommet frem fra forslagsstiller i oppstartsmøte er det ikke noe som tyder på at det er grunn for å ta med arealer rundt Ringerikshallen for å regulere parkering. Vi gjør likevel oppmerksom på at dersom det i løpet av planarbeidet dukker opp behov for mer parkering utenfor planområdet, må det vurderes å utvide planavgrensningen. Kommunen ser imidlertid ikke for seg at det vil kunne skje på nåværende tidspunkt.

Beredskapsvei

I møtet om beredskapsvei

I oppstartsmøtet sa forslagsstiller at de ikke kunne se behovet for å regulere inn beredskapsvei siden de i kjøpskontrakten med kommunen for har tinglyst vegrett for beredskapsvei inn til Tyrimyra. Kommunen sa at det kunne være en fordel og fått beredskapsveien regulert i plankartet for denne reguleringsplanen for å sikre den for fremtiden. Vi viste til kommunens føringer (fra brann og redning og vegavdelingen på slutten av punkt 4 lenger ned i referatet). Vi sa vi skulle gjøre en avklaring i kommunen og komme tilbake til dette etter møtet.

<p><u>Dokumentasjon og korrespondanse i etterkant av møtet:</u> I etterkant av møtet har kommunen mottatt dokumentasjon (kjøpskontrakten) hvor det fremgår at Treklyngen har rett til beredskapsvei gjennom 87/1 men det har ikke vært noe mer kontakt etter kjøpet av eiendommen om hvor veien skal gå. Forslagsstiller skriver i e-post 23.04.2024 at plan 511 og denne reguleringsplanen må samsvare når det gjelder detaljer om denne beredskapsveien. Denne reguleringsplanen må finne hensiktsmessig trasé fra sør og trolig både gå utenom og krysse løypene.</p> <p><u>Konklusjon beredskapsvei:</u> Kommunen har tatt opp temaet internt og konkludert med at beredskapsveien må inkluderes i planavgrensningen. Dette for å sikre forutsigbarhet og varighet for veien, og at valg av trasé ses i sammenheng med de andre tiltakene og hensynene reguleringsplanen skal omfatte. Det vil si at Tyrimyrvеien tas med i planavgrensningen frem til krysset med Hovsmarkveien. Det tas med vegbredde helt ut til byggegrense for eiendommen langs Tyrimyrvеien regulert i plan 259. Se også punkt om beredskapsvei mot slutten av punkt 4 under.</p> <p>Konklusjon planavgrensning: Denne reguleringsplanen skal <u>ikke</u> omfatte gang- og sykkelvei og heller ikke arealer for å legge til rette for øvrige fremtidige idrettsanlegg ved Ringerikshallen med tilhørende parkering. Areal for beredskapsvei skal legge inn (se detaljer i avsnitt over).</p>

4. Kommunens tilbakemeldinger

<p>Kommunes tilbakemeldinger, blant annet fra internt oppstartsmøte og interne avklaringer.</p>	<p>Ved innsending av planforslag: Forslagsstiller fyller ut <i>hvordan og hvor</i> dette er fulgt opp /dokumentert. Dersom føringen fra kommunen ikke er ivaretatt, begrunn kort hvorfor.</p>
<p>Forhold til kommuneplanen og forslag til ny revidert arealdel Arealet i planinitiativet er avsatt til friområde i gjeldende arealdel til kommuneplan og i forslag til revidert arealdel som var på offentlig ettersyn i</p>	

2023. I kommuneplanen ble arealinnspill om endring for å legge til rette for løyper i området vurdert. Dette ble ikke tatt stilling til i KPA. Begrunnelsen var at dette krever mer detaljerte vurderinger enn de som gjøres i arealdelen. Anbefalingen var derfor at dette løses i egen plan for området hvor flere behov sees i sammenheng.

Utdypende om revidering av kommuneplanen

Formannskapet vedtok ved 1.gangsbehandling av kommuneplanen, 14.06.2023, hvor de blant annet vedtok: Innspill 19 Hovsmarka endres til idrett/friluftsliv for å ivareta flytting av rulleskiløype og skiskytterarena for å gi plass til industri på tomt vi allerede har solgt til Treklyngen.

Det er riktig at dette ble vedtatt da. I tillegg til dette la kommunedirektøren fram en presiseringssak i FS i august 2023, hvor ett av punktene vi trengte presisering av gjaldt Hovsmarka. Formannskapet vedtok 22.08.2023 sak 44/23 følgende: b. Arealinnspill Hovsmarka: Arealformål friområde i gjeldende kommuneplan videreføres.

Nærmere begrunnelse for kommunedirektørens anbefaling om å videreføre arealformål friområde er gjengitt nedenfor (henta fra saksframlegget til nevnte sak). I KU-en til arealdelen står det følgende: Å ta konkret stilling til hvilke områder i Hovsmarka som skal brukes til hva krever mer detaljerte vurderinger enn det som gjøres i kommuneplanen. Det anbefales at dette løses i en egen plan for området, hvor flere behov ses i sammenheng.

I forslag til ny kommuneplan er det også knyttet egne bestemmelser til Hovsmarka, hvor det blant annet står at hensyn til friluftsliv og idrett skal vektlegges. Dette kan tas med som en intensjon for området.

Kommunedirektørens kommentar

Vedtaket innebærer at arealet vist med blå avgrensing ovenfor endrer arealformål. Kommunedirektøren har behov for å avklare både arealformål og avgrensning.

Vedtaket angir arealformål *idrett/friluftsliv*. Hvilke arealformål som kan brukes er styrt av plan- og bygningsloven og kart- og planforskriften. *Idrett/friluftsliv* er ikke et arealformål på kommuneplannivå. Treklyngen foreslår å sette av arealer til henholdsvis *idrettsanlegg, fritids- og turistformål* samt gang- og sykkeltraseer.

I vurderingen i konsekvensutredningen står det blant annet følgende: *Å ta konkret stilling til hvilke områder i Hovsmarka som skal brukes til hva krever mer detaljerte vurderinger enn det som gjøres i kommuneplanen. Det anbefales at dette løses i en egen plan for området hvor flere behov ses i sammenheng.*

Kommunedirektørens innstilling er derfor at arealformål *friområde* i gjeldende kommuneplan videreføres. Dette er ikke ment å være til hinder for gjennomføring av tiltak i området. Det er i dag ikke grunnlag for å fastsette detaljerte avgrensninger mellom ulike arealformål i området. Kommunedirektøren mener det vil være uheldig å sette av hele arealet på 60 dekar til f.eks. *idrettsanlegg*, som er et arealformål under *bebyggelse og anlegg*. Som nevnt ovenfor er det mer hensiktsmessig å løse dette i en egen og mer detaljert plan for området.

I forslag til revidert kommuneplan er det knyttet egne bestemmelser til Hovsmarka, hvor det blant annet står at *Hensyn til friluftsliv og idrett skal vektlegges og grønne opplevelseskvaliteter langs eksisterende og planlagte stier skal skjermes i størst mulig grad.*

Friluftsliv og folkehelse

Området er sentrumsnært og grenser opp til områder som brukes av mange mennesker i det daglige. Mange i Hønefoss har Hovsmarka som sitt mest brukte friluftsområde.

Hovsmarka er et område som har blitt benyttet både til idrett og friluftsliv i lang tid og har tydelig preg av menneskelig aktivitet. Det antas at brukere av området til friluftsliv vil ha en høyere terskel og aksept ved at det tilrettelegges ytterligere for idrett i området.

Det vil i stor grad være synergieffekter mellom idrett og friluftsliv, særlig med hensyn til tilrettelegging.

Samtidig kan det være konflikter knyttet til den mest omfattende tilretteleggingen, de store idrettsanleggene, og bruken av disse, samt til organisert trening og konkurranser som fortrenger andre brukere i samme område.

Rulleskiløyper er ikke nødvendigvis attraktivt for alle brukergrupper.

Når områdene rundt bebygges med næringsarealer som blir inngjerdet og hindrer ferdsel, flere kan ønske å bruke dette området, ikke bare til rulleski, men f.eks. deler av traseen for å komme gjennom området for annen ferdsel. Det kan gjelde bærplukkere, sopplukkere, stolpejegere, hundeluftere, joggere, stavgjenger eller andre.

F.eks. Kan løypene kombineres med gange? Hvordan kan planen sikre at det blir et godt forhold mellom ulike grupper, f.eks. rulleski-utøvere/turgåere/hundeluftere/løpere/syklister? Dette bør utredes på bakgrunn av interesseanalyse.

Det er hundeslipp innenfor planområdet som opptar mye plass. Hundeklubben er stor og har mange hundre medlemmer som bruker området ofte.

Eksisterende løyper er skiltet "enveiskjørt".

I møtet:

HSSK stiller spørsmål ved om man har dekning for å si at en rulleskiløype kan bidra til utfordringer for annen aktivitet i Hovsmarka. Rulleskiløyper vil være den eneste etablerte rulleskiløypa på Ringerike og viser til at det er viktigere å få til trygge forhold for de som går på rulleski i distriktet enn de de eventuelle små negative konsekvensene asfalteringen eventuelt måtte gi. De mener at det i all hovedsak ikke vil være noen negative konsekvenser for turgåere o.l. og at det ikke må oppkonstrueres en konflikt som ikke er reell. HSSK viser til at den store majoriteten av brukerne i området ikke tilhører skiskytterlaget, men befolkningen ellers.

COWI informerer at en slik vurdering rundt eventuelle konflikter vil gjøres i planarbeidet. De mener også at det mulig å løse. For eksempel kan det være aktuelt å legge til rette for tursti utenom de asfalterte løypene noen steder.

Det vises til et løypenett i Tromsø der det var regulert en separat trasé for gående på «andre siden» av lyktestolpene. Dette kan være hensiktsmessig

å se på i denne planen også. Man ønsker ikke gående inn i preparerte skiløyper.

Dette støttes av Ringerike kommune som grunneiere. Selv om man ikke skal overvurdere denne konflikten, er det en kjensgjerning at folk bruker de mest mulig tilrettelagte stiene. Og det må derfor være et tema inn i planarbeidet at dette kan oppstå også her. Skiskytterklubbens medlemmer utgjør et lite mindretall av de som bruker de preparerte løypene. Arealet er avsatt til friområde i kommuneplanens arealdel. Dette underbygger viktigheten av å legge til rette for allmennheten der det er mulig.

Interessentanalyse

Kommunen mener det er behov for å få bedre kunnskapsgrunnlag om dagens bruk av Hovsmarka. Vi oppfordrer til at det lages en interessentanalyse for å få mer kunnskap om blant annet

- hvordan området brukes?
- av hvem?
- behov og interesser for området?

I møtet:

Forslagsstiller mener det vil være uhensiktsmessig å gjennomføre en interessentanalyse for **hele** Hovsmarka. Er det riktig at kommunens ønske om denne informasjonen skal hektes på denne planen, som handler om å erstatte noe man ødelegger?

Vil det ikke være nok å hensynta friluftslivet og brukerne i det området man skal utvikle?

Det vises videre til «falsk medvirkning» dersom man innhenter informasjon knyttet til HELE Hovsmarka, når det er liten del som skal berøres. De mener det vil være vanskelig for folk å forstå.

Kommunen som grunneier viser til at det er investert mye penger inn i uteområder og aktivitet ved Ullerål barneskole og Hov ungdomsskole, og man ønsker ikke en direkte «konkurrent» mot det som allerede er investert og etablert rundt skoleområdene.

Kommunen (reguleringsavdelingen) sa at vi forstår COWIs synspunkt. Denne planen skal ikke løse hele Hovsmarka. Hovedfokus for interessentanalysen er å kartlegge behovet innenfor det som er foreslått planavgrensning. Samtidig vil det være verdifullt å sammenfatte kort hvilke behov som løses andre steder i Hovsmarka (f.eks. frisbeegolf eller skoleturer) og dermed ikke trenger å løses inn i denne planen. Kommunen (reguleringsavdelingen) sa også at spørsmålene under er ment til å være til hjelp og det er ikke meningen at alle skal brukes.

Konklusjon:

Vi konkluderte med at COWI går systematisk gjennom spørsmålene og foreslår hvilke som bør tas ut for å ikke avlede oppmerksomheten på fokus som er dette planområdet.

Etterskrift etter forslagsstillers kommentarer til referatet etter møtet:

Forslagsstiller argumenterer i kommentering på referatet 03.05.2024 etter møtet, at det ikke trenger å være en interessentanalyse, men at spørsmålene utredes i planarbeidet gjennom planbeskrivelsen. Kommunen

er enig i dette det ikke nødvendigvis trengs å lage en egen rapport som heter interessentanalyse, og dersom beskrivelsene av spørsmålene under ikke blir for lange, så kan det inkluderes i planbeskrivelsen. Det viktigste for kommunen er at det kartlegges brukerinteresser (foreninger, friluftsliv, naturmiljø m.m i området, og ser hvordan det sammenfaller eventuelt er i konflikt med etablering av rulleskiløypene og at det ses på eventuelle avbøtende tiltak.

Spørsmålsliste redigert etter forslagsstillers kommentarer etter oppstartsmøtet:

- Hva finnes i området av aktivitetstilbud?
 - Hvilke brukergrupper fins det innenfor planområdet i Hovsmarka? Og hvilke behov har de?
 - Beskrivelse av ferdselsåresnett med turveier, skiløyper, stier og tråkk.
 - Beskrivelse av ferdselsårenett og hvorvidt det ivaretar ulike brukerbehov, med både opparbeidede turveier, skiløyper, stier og tråkk?
 - Beskrivelse av innfallsportene
 - Er det gode koblinger mellom adkomst, ferdselsårer og målpunkt innad i planområdet og i forhold til områdene rundt?
- Er det grunnlag for å forbedre opplevelseskvalitetene gjennom omlegging av stier og løyper eller utbedringer?
- Fungerer skilting, merking og informasjon godt, eller er det behov for å utbedre? Hvordan kan skilting o.l. bidra til å gjøre Hovsmarka mer tilgjengelig?
 - I hvor stor grad er det tilrettelagt for universell utforming av løypene og hvilke tiltak kan gjøres?
 - Er det konflikter som bør løses mellom friluftsliv og andre aktiviteter i dag eller som kan bli mer fremtredende ved rulleskianlegget?
 - Konflikten mellom natur og rulleskianlegg og avbøtende tiltak
 - Beskrivelse av parkeringsmulighetene inn til Hovsmarka

Basert på kartleggingen og økt kunnskapsgrunnlag om bruk kan Hovsmarka bør det i planbeskrivelsen beskrives hvilke aktiviteter som foregår i ulike deler av Hovsmarka.

Tilpasning til eldre og andre brukergrupper

Hvordan kan man legge til rette for at andre brukergrupper også, for eksempel eldre?

Viktig med toalettfasiliteter i nærheten.

Viser til demografiskiftet hvor kommunen ønsker å få eldre ut og mosjonere og at toalett i denne sammenheng er viktig siden fordøyelsesproblemer er særlig utbredt hos eldre.

I møtet:

Det er viktig med tidlig medvirkning i saken. Alle de politiske rådene er aktuelle for politisk sak og eventuelt presentasjon for å kunne si sin mening. Se punkt 8 «Medvirkning og informasjon» under.

Kommunens vurdering etter møtet:

Vi rakk ikke snakke om involvering av rådene i oppstartsmøtet. Kommunen mener det er hensiktsmessig at saken meldes opp som en orienteringssak til

rådene hvor kommuneadministrasjonen oppfordrer dem til å komme med skriftlig innspill til varsel om oppstart *til dette konkrete tiltaket* (ikke til Hovsmarka for øvrig) og vi informerer om tid og sted for informasjonsmøte.

Skilting

Løypenettet kan bli forvirrende for de som bruker det for første gang eller som ikke har blitt lommekjent ennå. Det bør velges tjenlig skilting/merking slik at en som har forvillet seg ut i løypenettet finner fram f.eks. tilbake til der bilen er parkert, og ikke går i ring eller i feil retning.

Et mulig til tak kan være å lage en enkel skiltplan, ev. også en med infotavle med opplysninger om treningstider, konkurranser osv.

Vedlikehold, sikkerhet o.l.

Vi har inntrykk av at rulleskiløypene ikke er brukt så mye i senere tid. Dette inntrykket blant annet basert på oppsprekking av asfalt og gjengrodde stier og at det sies at sportsklubber som før brukte løypa tidligere trener andre steder.

Kommunen ønsker og håper at traseene ivaretas og vedlikeholdes etter hensikt og behov slik at idrettens verdier blir ivaretatt.

Det er viktig at det i utformingen av løypene stilles krav til sikkerhet og at det vurderes tiltak for redusere slitasje og forringelse av opplevelseskvaliteter utenom rulleskianlegg.

I tillegg til veilederen «Rulleskiløyper» (Kulturdepartementet) går vi ut fra at Norges Skiforbund kan gi råd om utforming og vedlikehold?

Hvem har ansvar for vedlikehold av løypene i dag, og hvem skal ha det senere?

I møtet kom det frem at HSSK har ansvar for vedlikehold, men pga usikkerhet i utviklingen av utviklingen i området har ikke ny asfalt blitt prioritert de siste om lag 10 årene.

I møtet:

I møtet ble det nevnt at veilederen Rulleskiløyper omtaler også vedlikehold.

Skogbruk

Generelt er det viktig at hensynet til skogbruket ses i sammenheng med utviklings-planene i området og at skogbruket samspiller med friluftslivet.

Hensyn til skogbruk

Den søndre sløyfen på løypa i foreløpig løypekart vil etterlate seg en «øy» med skog.

Det er ikke ideelt å krysse asfalterte løyper med skogsmaskin for å komme til her for pleie/hogst. Der det mulighet for å forsterke enkelte kryssinger slik at skogsmaskinen kan kjøre over uten å ødelegge løypene.

Strømledningene i området ligger lavt.

Det er ønskelig å legge strømledninger i bakken på disse kryssingspunktene, slik at dette ikke komme i konflikt med fremkommeligheten til skogsmaskinene.

Den nederste sløyfen går i dag på et område som brukes i forbindelse med skogsdrift også ved/rundt løypetraséene.

Fremtidig gang og sykkelvei vist i plankartet er vist ned mot ungdomsskolen. Dette ser ut til å krysse den eneste skogsbilveien inn mot Tyrimyra for uttak av tømmer, men detaljene rundt dette må det ses nærmere på.

I møtet og presisering etter møtet:

I møtet ble det stilt spørsmål fra forslagsstiller om når kommunen kunne hogge skogen neste gang og om ikke dette kunne gjøres før løypene skal anlegges. Kommunen viste til at det er mulig å gjøre noen tilpasninger for dette. Kommunen ønsker likevel å understreke at det er viktig at kommunen fortsatt har mulighet til å komme inn i skogen for å drive den, både for å skjøtte skogen som plantes på nytt (ungskogpleie, tynning m.v) så er det viktig at kommunen har tilgang til skogen. Det er særlig snakk om den sørligste «krøllen» på forslag til løypekart.

Det må være mulig å krysse løypa for å komme inn med skogsmaskiner. Særlig lassbæreren som tar ut tømmeret er tung, opptil ca. 30-35 tonn. Det er derfor viktig at veien akkurat i definerte kryssingspunkter har tiltrekkelig bæreevne i bakken, dimensjonert for vegklasse 7 og at ev. luftstrek med strøm er tilstrekkelig høyt. Dersom veggrunnen ikke er lagd for å tåle lassbærer, vil asfaltløypen kunne få store skader. Forslagsstiller skriver i innsendte kommentarer til referatet 02.05.2024 at de mener det virker noe urimelig av kommunen å kreve dette og spør om det ikke er mulig for kommunen å hugge skogen nå før løypene skal asfalteres.

Kommunen svarer at om skogen hogges nå, vil det fremdeles være behov for å komme til skogen igjen når den igjen skal tynnes/hogges i framtiden. Det er viktig å ha tilgang til å skjøtte skogen (plantning, ungskogpleie, tynning m.v), og det er viktig å ha en langsiktig løsning på tilstrekkelig vegstandard, slik at løypene ikke får skader. Kommunen presiserer at det ikke er snakk om lange strekninger, Selve kryssingspunktet trenger ikke være mer enn 5-6meter. Kommunen kan bistå med nøyaktige mål og plassering av kryssingspunktene videre i planprosessen.

Planmyndigheten ser for seg at dette løses greit i reguleringsplanen ved å sette et bestemmelsesområde i plankartet på et definert strekke med tilhørende bestemmelser. Se påtegnet blå strek i figur under for omtrentlig plassering av et fremtidig kryssingspunkt. Vi ber om at forslagsstiller tar med seg denne tilbakemeldingen inn i planarbeidet, og utarbeider en løsning på hvordan denne utfordringen kan løses. Vi ber også om at det vurderes om luftstrekken kan legges som kabler innen bestemte områder.

En annen utfordring med det sørligste strekket på foreslått løypekart er at trasé til lassbærer må gå parallelt vest for løypa. Dette for at den skal ha tilgang til skogen bak industribyggene langs Tyrimyrveien. Dette området er markert med turkis tykk strek på figuren under. Det ser ut til at den foreslåtte løypetraséen må trekkes litt lenger vest, på grunn av skråning mot vest ned mot bekken. Rød strek på kartet viser mulig ny plassering av denne løypa.

Planavdelingen vil sammen med landbruksavdelingen se nærmere på detaljene for hvor mye ev. løypa må flyttes for å få plass til lassbæreren. Når dette er gjort vil vi gi beskjed til forslagsstiller. Forslagsstiller ber i kommentarer til referatet 02.05.2024 om at dette må avklares med HSSK, siden det kan ha påvirkning på løypeutforming mtp høydeprofil og lengdekrav for konkurranser.

Kommunen mener at dette er riktigere at kommunen forholder seg til forslagsstiller/plankonsulent enn til HSSK og vil komme med en tilbakemelding til forslagsstiller i løpet av mai 2024 med kart som beskriver hvor mye løypa eventuelt må flyttes. Strekning der lysløype og lassbærertrase bør gå parallelt, kan dreie seg om kanskje 100 meter, men det kan fastsettes nærmere ved en befarings.

I møtet nevnte også forslagsstiller at det er en adkomst for skogbruket fra området bak Ringerikshallen. Kommunen ønsker å presisere at der er det ikke plass til å legge fra seg tømmer, så den den er ikke aktuelt for uttak av tømmer, men brukbar når det er snakk om å komme inn for planting, ungskogpleie og tømmer.

Oppsummert: Kommunens mener at det er fullt mulig å få til en god løsning med både skogbruk og løypenett i samme område i reguleringsplanen.

Skogsdrift og friluftsliv

Det bør sees på om det bør være særskilte bestemmelser for skogsdrift i enkelte soner i planen, samt at kommunen selv jo bør ha en aktiv vurdering av dette siden skogsdriften er i kommunal regi (administreres av landbruksavdelingen).

For friluftslivet kan dette gi utfordringer i form av forstyrrelser og redusert framkommelighet. Hogst endrer også forholdene for bl.a. bærplukking dersom det er aktuelt i området i og rundt Hovsmarka.

Generelt er det mye hogst(over-)moden skog i Hovsmarka. Kommunen er opptatt at denne ikke skal gro overmoden og utgjøre fare for brukerne. Flere områder med direkte fare for at trærne faller i Hovsmarka generelt.

Det bør tilstrebes å få fram utfordringer mellom skogsdrift og friluftsliv og forslag til løsninger.

Aktuelle tiltak kan være:

- soneinndeling som fastsetter hvor det skal drives aktivt skogbruk i de nærmeste årene
- kanalisere ferdselen utenfor hogstfelt og plantefelt gjennom å etablere nye, eventuelt midlertidige, stier, og å sørge for skilting
- legge rullskianlegg/skiløyper utenfor traseene for tømmerdrift
- eventuelt opprettholde kvaliteten på ferdselsårer i driftsperioden, dersom man vurderer at det ikke er nødvendig eller ikke mulig med kanalisering.

Vi viser for øvrig til forslag til nye kommuneplanbestemmelser nr 9.3 med tilhørende retningslinjer. Kommunen sa at det er naturlig at disse videreføres i bestemmelsene i reguleringsplanen.

Støy

Større idrettsarrangementer, aktivitet på skytebaner og bruk av høytaleranlegg kan både hindre ferdsel og endre lydbildet i større områder. Kommunen kjenner ikke til at det er gitt noen utslippstillatelse til skiskytteranlegget, eller noen annen tillatelse som regulerer støy. Dersom skiskytterforeningen eller forslagsstiller kjenner til dette, ber vi om mer informasjon om det.

Området er regulert i områderegulering 381, men vi kan ikke se at støy fra skytebanen er regulert der, men det er vurdert i ROS-analysen.

Støy fra anlegget må reguleres i reguleringsplanen, og det må lages et støynotat.

Støy må utredes i henhold til T-1442/2021. Se spesielt tabell 1 med grenseverdier for gul og rød sone for støy fra skytebaner og kapittel 2.3 "Stille områder" tabell 3 med anbefalt støygrense $L_{AFmax}=65$ dB og anbefaling om at det bør settes driftstidsbegrensninger. Det må også vurderes om det er sumstøyvirkninger mellom industristøy, biltrafikkstøy og støy fra skytebanen. Se også veileder til T-1442 blant annet om fortolkninger av skytebane-støy. Støynotatet må utrede om det er behov for tiltak for å regulere/begrense støyen.

Aktuelle temaer som bør avklares i reguleringsplan i kart og med bestemmelser er:

- restriksjoner på bruken av idrettsanlegg til støyende aktiviteter (hvor og hvordan)
- retningslinjer og informasjon om å ta hensyn til hverandre for anlegg som brukes til både konkurranser, trening og friluftsliv.
- lokalisering og tidspunkt for organisert trening og konkurranser. For eksempel at anlegget ikke skal brukes sent på kvelden og at det settes max antall søndager og/eller max antall dager til stevner i løpet av ett år.

Fra møtet:

<p>HSSK sa at støy trolig ikke er et problem siden det er begrenset støy fra skiskyting. Det ble nevnt i møtet at det kan være et støykart som allerede eksisterer. COWI har egne støyingeniører som skal se på dette i samråd med skiskytterlaget.</p>	
<p>Kommuneoverlegen: Kommuneoverlegen anbefaler at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hovedløsningene i anlegget og minst en av løypene blir tilrettelagt for alle uavhengig av alder, funksjonsnivå og aktivitet som f.eks. sykling, rullestolbruk, løping. Forslagsstiller/HSSK sa i møtet at det ville være forholdsvis greit å oppnå med de løypetraseene som ligger nærmest skytebanen, og som er forholdsvis flate. De viste til at noen av dagens traseer er utformet sammen med Ringerike helsesportslag for å legge til rette også for rullestolbruk. 2. Krav om universell utforming må oppfylles for atkomstforholdene, felles samlingsområder, skilting/veivisning og eventuelle lokaler som planlegges oppført. 3. Tiltakshaver utreder lydutbredelsen fra skyting på standplass under perioder med høyest skyteaktivitet slik at støyforholdene blir forutsigbart for berørte beboere i nærområdet. 4. Tiltakshaver synliggjør i plankartet arealer for mulig utvidelse av anlegget og tilhørende funksjoner som parkering, garderober og toalettanlegg 	
<p>Barn og unge Planområdet i planinitiativet berører ikke skogsområdene ved Hov skole og barnehage, og det ser ut til at planinitiativet legger opp til å ivareta barn og unges interesser også inn i planarbeidet.</p> <p>Rulleskiløyper bør ikke berøre barnehagens og ungdomsskolens uteområder i skogen.</p>	
<p>Generell forsøpling/grunnforurensning Tyrimyra er et gammelt avfallsdeponi, og det må påregnes funn av avfall. Et er også et skiskytteranlegg, hvor det opp gjennom årene kan ha vært benyttet skismøring som muligens har gitt opphav til grunnforurensning.</p> <p>Forsøpling Dersom det avdekkes forsøpling under graving/bygging/asfaltering, skal det sorteres og levers til godkjent mottak.</p> <p>Grunnforurensning I tråd med kapittel 2 i forurensningsforskriften, skal det det i alle tilfeller hvor det planlegges terrenginngrep i grunn som er mistenkt forurenset, kartlegges og eventuelt ryddes opp. Dette forutsetter i så fall at det utarbeides en tiltaksplan, som skal godkjennes av kommunen før terrenginngrepet kan finne sted. Merk at dette også gjelder dersom det skal graves opp gammel grunn/asfalt, for deretter å asfaltere på nytt.</p> <p>Jf. Planinitiativet skal sløyfene asfalteres. I hovedsak gjelder det eksisterende traseer, men det er også deler som per i dag ikke er asfaltert.</p>	

<p>Merk at definisjonen av terrenginngrep i § 2-3 i forurensningsforskriften også innebærer inngrep som medfører at "... eksisterende forurensning ... gjøres mindre tilgjengelig for oppryddingstiltak." Dette betyr i praksis at forurensning i nye traseer som skal asfalteres, må ryddes opp før det kan asfalteres, slik at eventuell forurensning ikke gjøres utilgjengelig, eller "blokkeres."</p> <p>I kapittel 9 i planinitiativet står det «Vi ønsker en avklaring fra Ringerike kommune på om eksisterende kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig for å svare ut ... grunnforurensning for planområdet.» Vi gjør oppmerksom på at det er tiltakshaver som har ansvaret for å vurdere mulig forurensning og få gjennomført opprydding i tråd med regelverket. Tiltakshaver har anledning til å vurdere at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig, men dette anbefales ikke dersom kunnskapsgrunnlaget i realiteten er usikkert, og at man i en fremtidig situasjon kan oppdage at det eksisterende forurensning som burde ha blitt ryddet opp. Kommunen tar ikke ansvar for om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig – Dette ansvaret tilhører tiltakshaver.</p>	
<p>Overvann og vannmiljø</p> <p>Planområdet omfatter det nedlagte deponiet Tyrimyra. Her er det påvist forurensning, slik som fra andre eldre deponier. Blant annet er bekken som går ut i den østlige delen av deponiet forurenset med plantevernmiddelet Monuron, i tillegg til ulike typer PFOS, med mer. Grunnvannet ligger høyt på Tyrimyra og i Hovsmarka, og det er flere naturlige sig ut av området. Det er viktig at man ved asfaltering, grøfting, nedlegging av strømkabler, bygging av kulverter o.l. ikke øker avrenning fra og gjennom deponiet slik at det blir en ytterligere utvasking av forurensning. De forurensete bekkene må også tas spesielt hensyn til ved eventuelle inngrep.</p> <p>Området nedstrøms Hovsmarka er plaget med overvann. Ny eller endret arealbruk må ikke øke overvannsavrenningen nedstrøms, ved f.eks. tette flater, grøfting, nye vannveier eller andre inngrep som øker avrenningen. Det må vises til i planen hvordan dette skal unngås.</p>	
<p>Naturmangfold</p> <p>Det er positivt for naturmangfoldet at det i stor grad foreslås å benytte eksisterende traseer og at største del av området vil forbli naturområde. Det teller også positivt at eksisterende natur innenfor planområdet forbedrer opplevelsene til de besøkende, og at dette kan være et insentiv til å unngå flatehogst og annen ødeleggelse av natur.</p> <p>Planens tiltak kan være mer skånsom mot natur ved å tilpasse lyskastere til å redusere lysforurensning og forstyrrelser av dyr i Hovsmarka. Det anbefales at lyset kun står på når anlegget er i bruk (vha. f.eks. bevegelsessensorer), og kun når det er mørkt nok til å være nødvendig. Dette bidrar også til å spare strøm. Videre burde lyset vinkles dit det trengs for å redusere lysforurensning, og spektralsammensetningen burde bestå av minst mulig blått lys av hensyn til insekter og andre dyr. Det er registrert flere rødlistede insekter i Hovsmarka, og riktig bruk av lys burde følges opp.</p> <p>Kunnskapsgrunnlaget for konsekvensutredning av naturmangfold i planområdet er OK da det er naturtypekartlagt etter gjeldende metodikk. Ved større inngrep burde KU for naturmangfold gjennomføres med fokus på livsmiljøer som ikke fanges opp i Naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks.</p>	

Det er en naturtype innenfor planområdet i sørøst (gammel lågurtgranskog) som det ikke burde bygges ut nye traseer gjennom. Det burde heller ikke bygges ut gjennom myra i nord. Ved valg av nye traseer burde det tas hensyn til gamle trær. Det burde også tas hensyn til liggende og stående død ved, og evt. flytte dette fremfor å ødelegge.

Når traseer planlegges burde følgende hensyn vurderes:

- Unngå opprettelse av nye traseer
- Unngå utbygging på myr, leirravinedaler, leirravineskråninger, bekkekjøfter, furuskog på sand, sandskråning, rik bakkevegetasjon, gamle trær, stående døde trær med stor diameter, liggende døde trær med stor diameter

<p><i>Figur 3 - Skravert område har potensial som spesielle livsmiljøer, og det er usikkert om dette er utredet tidligere gjennom f.eks. MiS. Utbygging burde minimeres innenfor området, og helst unngås om ikke det først gjøres utredning av naturmangfold. Mulige livsmiljøer: Bekkekløfter og skrånninger i sand og leire med rik bakkevegetasjon</i></p> <p>Sonene over er laget på bakgrunn av løsmasseflatekart fra NGU som viser at området består av breelavsetninger og havbunnavsetninger, samt topografisk kart som viser skrånninger. Ofte er skrånninger og daler i slike løsmasser verdifulle for naturmangfold.</p> <p>Det ser ut til at gul trasee vist på kartet er allerede snauhogget, grunnet høyspentledningene</p> <p>Fremmede arter</p> <p>Ved tiltak som innebærer flytting av masser og ved eventuell tilsåing av arealer etter inngrep må det stilles krav til at det ikke skal spres eller innføres fremmede arter.</p>	
<p>Løypene må reguleres inn i plankartet</p> <p>Ut fra det vi skriver over om å sikre medvirkning og samspill mellom ulike brukerinteresser og naturmangfold, skogbruk og idrettsaktiviteter i løypene, så mener vi at løypene bør reguleres inn nøyaktig i plankartet, herunder at bredden på løypene reguleres inn.</p>	
<p>Geologi</p> <p>Tilfredsstillende områdestabilitet må dokumenteres iht. NVE-1/2019. Jf. Geotekniker må redegjøre for plassering i tiltakskategori. Kommunens foreløpige vurdering tilsier K3, og viser til «mindre utendørs publikumsanlegg» i tabell 3.2 i NVE-1/2019.</p> <p>Forslagsstiller spør i planinitiativet om eksisterende kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig for å svare ut områdestabiliteten. Videre er geoteknisk vurdering listet opp under aktuelle utredningstemaer. Det er uklart om spørsmålet er om det er behov for utredning i det hele tatt, eller om det er behov for ytterligere grunnundersøkelser.</p> <p>Kommunen vurderer at tiltaket utløser krav om dokumentasjon på tilfredsstillende områdestabilitet. Utredningen skal gjøres i tråd med NVE-1/2019. Ved å følge prosedyren, må geotekniker vurdere om det er behov for supplerende grunnundersøkelser.</p> <p>Kommunen ønsker samtidig å kommentere at det er gjennomført flere grunnundersøkelser (uten funn av kvikkleire) nord, vest og sør for planområdet, men kjenner ikke til at det er gjort undersøkelser eller geoteknisk vurdering av raviner sørøst for planområdet.</p> <p>Hvis planinitiativet legger opp til endret avrenning, bør dette sees i sammenheng med erosjon i den geotekniske vurderingen.</p> <p>I møtet:</p> <p>Kommunen sa at dersom forslagsstiller mener at K3 er for høy tiltakskategori ut fra de tiltakene som planen skal legge til rette for, forså kan de argumentere for dette.</p> <p>Forslagsstiller skriver i kommentarer til referatet 02.05.2024 at geotekniker vil definere tiltakskategori. Kommunen er enig i at dette er hensiktsmessig.</p>	
<p>Næring</p>	

Det er viktig for kommunen at tiltaket blir gjennomført slik at arealet for eksisterende løypetrasé lenger nord blir tilgjengeliggjort for nyetableringene som kommer på Tyrimyra/Treklyngen. Området er viktig i næringsssammenheng og utgjør en sentral del av de planlagte samlokaliseringsplanene for nyetableringene.	
Vann – og avløp Dersom det skal være VA, så må det helhetlig plan for vann- og avløpstilkoblinger. Utførende entreprenør må legge VA-plan inn i entreprenørportalen.	
Driftsvei og beredskapsvei Det bør prøves å finne en løsning på dette først og fremst langs eksisterende veier fremfor å anlegge ny vei gjennom friområde. Vi ser for oss at Tyrimyerveien kan brukes til adkomst for myke trafikanter og beredskapsvei. Driftsvei til vanntårn og beredskapsvei må planlegges i samarbeid med vegavdelingen. Brann og redning understreker at det er viktig at beredskapsveien må være tilgjengelig hele året og at den oppfyller kravene til beredskapsvei. Beredskapsvei må reguleres inn denne reguleringsplanen ses i sammenheng med plan 511 Tyrimyra. Se også konklusjon om dette under punkt 3 Planavgrensning.	
Renovasjon Planen ser ikke ut til å berøre husholdningsrenovasjon. Viser derfor til vedlegget «Generell info...». Dersom de skal ha noen form for garderobe eller lager e.l vil dette defineres som næringsareal og det vil være opp til eier/utbygger hvem de benytter som leverandør. HRA bistår gjerne om de velger dem.	
Utslipp En eventuell VA-plan bør samordnes med tilstøtende planer slik at hele området kan knyttes til offentlig avløp.	

5. Aktuelle overordnede føringer

Se oversikt over disse på nettsidene våre under «[Lokalt regelverk](#)» og «[Nasjonalt/regionalt regelverk](#)».

Kommunale føringer

X	Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030 med arealstrategi
X	Kommuneplanens arealdel: Bestemmelser og retningslinjer
	Byutviklingsstrategi for Hønefoss 2018-2040
	Kommunedelplan for gående og syklende
X	Trafikksikkerhetsplan 2021-2025
X	Grønn plakat
x	Retningslinjer for overvannshåndtering i Ringerike kommune
X	Strategi for universell utforming 2015-2025
X	Fjernvarmeforskrift for Ringerike kommune
	Parkeringsforskrift for Ringerike kommune
X	Renovasjonsforskrift for Ringerike kommune
X	Retningslinjer for tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap

	Bryggeveileder Ringerike kommune
	Krav til lekeplasser
	Jordfaglig vurdering
X	Teknisk veilysnorm
X	Veg- og gatenormal
	Formingsveileder
	Annet:

Regionale føringer

x	Statsforvalteren i Oslo og Vikens forventninger til kommunal arealplanlegging 2024
x	Regional plan areal og transport i Buskerud 2018-2035
	Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017-2027
x	Regional plan for vannforvaltning i vannregion Innlandet og Viken 2022-2027
x	Veileder fra Viken fylkeskommune: Universell utforming i kommunal planlegging

Nasjonale føringer

x	Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027
	SPR Samordna bolig-, areal- og transportplanlegging
	SPR Klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
x	RPR Barn og unges interesser i planlegging
	RPR Vernede vassdrag
	Riksantikvarens bystrategi
	DIBKs veileder om visuelle kvaliteter for småhus
X	KMDs veileder om universell utforming i planlegging

6. Aktuelle temaer for utredning i planarbeidet

(X)	Temaer	Ved innsending av planforslag: Forslagsstiller fyller ut her <i>hvordan og hvor</i> dette er fulgt opp/ dokumentert:
6.1	Utvikling av by og lokalsamfunn	
	Rett lokalisering <i>ABC-modellen skal brukes for handel/næring/industri</i>	
	Konsekvenser for sentrum	

	Estetikk (kommuneplanen § 5.8). <i>Utforming, gatebilde, volum, høyder, mm.</i>	
x	Møteplasser og byrom	
	Konsekvenser for naboer	
6.2	Landskap, natur og kulturmiljø	
x	Landskapsbilde (nær/fjernvirkning) (kommuneplanen § 5.8).	
x	Naturmangfold. <i>Herunder vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12</i>	
x	Landbruk, jord og skog	
	Strandsone, vann og vassdrag	
x	Grønnstruktur	
	Kulturminner og kulturmiljø	
	Masseforvaltning: Planens konsekvenser for massebalanse skal beskrives, jf. mal for planbeskrivelse.	
6.3	Miljø og samfunnssikkerhet (inkludert anleggsfasen)	
x	Risiko- og sårbarhetsanalyse <i>Skal alltid utarbeides.</i>	
x	Forurensning i grunnen <i>Eiendommens historikk og ev. behov for undersøkelse</i>	
x	Støy (se kommuneplanen § 5.2)	
	Luftforurensning	
x	Lysforurensning	
x	Forurensning til vann	
x	Annen forurensning eller miljøulemper	
	Radon	
x	Kvikkleireskred (se kommuneplanen § 5.12)	
x	Skred i bratt terreng (steinsprang, jordskred, flomskred, sørpeskred og snøskred)	
	Flom og oversvømmelser (se kommuneplanen § 5.12)	
6.4	Barn og unge	
	Barnehage	
	Skole	
	Skolevei (trafikksikker skolevei og skoleskyss)	
	Lekeareal (se kommuneplanen § 6.1.7 og Krav til lekeplasser)	
x	Øvrige interesser - barn og unge. - Barn og unges muligheter for aktiviteter (idrett-, friluftsliv) - Trygg adkomst til området	
6.5	Teknisk infrastruktur	
	Energiløsning	

	Bredbånd/fiber	
x	Vann og avløp (se kommuneplanen § 5.7). Kommunen ønsker at det skal være toalett.	
X	Overvannshåndtering (se kommuneplanen § 5.6 og kommunens retningslinjer for overvannshåndtering)	
X	Renovasjon (se kommuneplanen § 5.5). Ved nedgravde løsninger må forslagsstiller HRA søke HRA om dette og det må lages en avtale med HRA.	
X	Brannvann, tilgjengelighet for brann- og redningstjenesten	
6.6	Samferdsel	
x	Veg og trafikk	
x	Adkomst (avkjørsel/kryss)	
X	Kollektivforbindelse (se kommuneplanen § 5.15)	
x	Trafikksikkerhet og tilgjengelighet (se kommuneplanen § 5.10)	
x	Parkering, inkludert sykkelparkering (se kommuneplanen § 5.3)	
6.7	Aktivitet for alle	
x	Universell utforming (se kommuneplanen § 5.9)	
	Velferdsteknologi	
x	Nærturområder og friluftsliv	
x	Sammenhengende gang- og sykkelnett (se kommuneplanen § 5.10)	
6.8	Bokvalitet	
	Antall og type boliger	
	Uteoppholdsareal (se kommuneplanen §§ 5.4 og 6.1.5)	
	Sol/skyggeanalyse	
6.9	Annet	

7. Gjennomføring:

(sett «x»)	Aktuelle temaer for gjennomføring:	Merknader:	Ved innsending av planforslag: Forslagsstiller redegjør for om det er tatt inn i planforslaget, ev. begrunner hvorfor det ikke er tatt inn:
7.1	Rekkefølgebestemmelser		

X	Teknisk infrastruktur, herunder vei, gang- og sykkelvei, vann- og avløpsanlegg, brannvann, energiforsyning, renovasjon og overvannshåndtering		
X	Trafikksikker adkomst for gående, syklende og kjørende		
	Skolekapasitet		
	Trafikksikker skolevei		
	Uteoppholdsareal, lekeareal, idrettsområder		
X	Samfunnssikkerhet, herunder flomfare, skredfare, radon og grunnforurensning	Områdestabilitet må være avklart før 1.gangsbehandling	
7.2	Utbyggingsavtale (jf. kommuneplanen § 3)		
	Forslagsstiller ønsker å inngå utbyggingsavtale		
	Det skal forhandles utbyggingsavtale med kommunen parallelt med planprosessen		
7.3	Andre forhold		
	Er det hensiktsmessig med felles behandling av plan- og byggesak etter pbl. § 12-15?		

8. Informasjon og medvirkning

Hva?	Hva/hvordan?	Ved innsending av planforslag: Forslagsstiller fyller ut hvordan dette er fulgt/dokumentert:
Åpent informasjonsmøte Aktuelle velforeninger i nabolaget?	<p>Forslagsstiller har sagt seg positiv til å ha informasjonsmøte i oppstartsfasen. Bør være på ByLab.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Workshop? - Interessentanalyse? <p>I møtet avtalte vi at vi finner en dato for informasjonsmøtet som inkluderes i varslingsdokumentene. Omtrent midt i varslingsperioden er fint. Både kommunen og forslagsstiller ønsker at ByLab brukes. Ringerike</p>	

	kommune tar ansvar for å varsle i sine sosiale medier og hjemmesider. Både forslagsstiller og kommunen ser for seg varsling og informasjonsmøte i mai.	
Politiske råd	De fire politiske rådene (eldrerådet, ungdomsrådet, rådet for personer med nedsatt funksjonsevne og integreringsutvalget) bør få saken til orientering med tilbud om å komme med innspill til varsel om oppstart og invitasjon til åpent informasjonsmøtet.	
Informasjon og medvirkning på internett (PlanDialog)		

9. Krav til varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid

Forslagsstiller skal varsle og kunngjøre oppstart av planarbeidet jf. pbl. § 12-8 tredje ledd. Varsling skjer slik:

- 1) Kommunen sender over liste over hvem som skal varsles sammen med endelig referat fra oppstartsmøtet/vedtak fra politisk oppstartssak. Forslagsstiller kan også ta ut naboliste her [Ringerike kommune - Eiendomsinformasjon](#), men polygonet/utsnitt av hvilke eiendommer som varsles må avklares med kommunen.
- 2) Forslagsstiller utarbeider forslag til avisannonse, varslingsbrev og kart med forslag til planavgrensning (SOSI-format). Bruk kommunen maler for kunngjøring i avis og brev. Dette sendes til kommunen for godkjenning **før forslagsstiller kan varsle oppstart**. Det forutsettes at forslagsstiller/konsulent har nødvendig program for å kunne varsle digitalt ved bruk av org.nummer.
- 3) Kommunen annonserer på kommunens internettside, og sender lenke til denne som dere kan sette inn i brev og avisannonse og gjerne også på egen internettside.

Se mer om kunngjøring av planoppstart [her](#).

10. Krav til planforslaget – innhold og materiale

Type dokument	Merknader	Ved innsending av planforslag: Forslagsstiller setter «X» for om dette er med innsendt planforslag
Målholdig plankart i PDF (1:1000) og SOSI-fil i nyeste format	<i>Vurderes fra plan til plan om dette skal være et krav.</i>	

Reguleringsbestemmelser (pdf og word)	Kommunens mal for bestemmelser skal brukes.	
Planbeskrivelse, inkl. ROS-analyse (pdf og word)	Jf. pkt 7 Aktuelle tema for utredning. Kommunens mal for planbeskrivelse skal brukes.	
Illustrasjonsplan i målestokk 1:500	Skal vise maksimal utnyttelse, og utforming av ubebygde arealer. I møtet avtalte vi at saksbehandler og plankonsulent avtaler nærmere detaljeringsnivå for illustrasjonsplanen.	
Kopi av varslingsdokumenter: <ul style="list-style-type: none"> - Kunngjøringsannonse og dato i avisa - Varslingsbrev - Varslingsliste - Innkomne innspill til oppstart 		
Oppsummering av og kommentarer til innkomne innspill til oppstart (word)		
Sjekkliste fra oppstartsmøtereferatet		
Sjekkliste kart (se punkt 11 under)		
Faglige temarapporter som må følge planforslaget. Sees i sammenheng med kommunens føringer i pkt 4. <i>(NB! Dersom planprosessen avdekker behov for flere, må dette gjøres).</i> <ul style="list-style-type: none"> - geoteknisk utredning - trafikkvurdering. Dette kan være en del av planbeskrivelsen. Viktig å redegjøre for hvilken trafikkvekst det er snakk om og hvordan parkering er tenkt løst . Kommunen opplyser om risiko for å måtte utvide planavgrensningen dersom det viser seg at det er behov for å tilrettelegge for parkering utenfor det som i planinitiativet er foreslått som planavgrensning. - støynotat - interressentanalyse? 		

<p>Illustrasjonsbehov (<i>vurderes fra plan til plan</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Målestokkriktige terrengsnitt inkludert nabobebyggelse som viser bebyggelse og nytt og eksisterende terreng • Lengde og tverrprofil for veiene • Annet illustrasjonsmateriale dersom planprosessen viser at det er behov. 	
---	--

11. Kart

Basiskart

Basiskart bestilles via kommunens kartløsning og Infoland. Veiledning for bestilling av kartdata ligger på nettsiden til kommunen [her](#).

Forslagsstiller må sjekke om basiskartet er tilstrekkelig kartlagt. Er det uklart hvor eiendomsgrensene går, bør det foretas nærmere undersøkelser iht. pbl. § 33-2. Hvis det er unøyaktige eiendomsgrenser, eller hvis nærmere undersøkelse ikke gir svar på hvor grensene går, bør forslagsstiller rekvirere oppmålingsforretning for å avklare eiendomsgrensene. Dette av hensyn til planens gjennomførbarhet.

Plankart

Digital framstilling i SOSI skal godkjennes av kommunen før planforslaget kan regnes som komplett. Sjekkliste for kartdokumentasjon ligger på nettsidene til kommunen [her](#).

SOSI-fil for gjeldende og tilgrensende planer bestilles på samme måte som basiskart.

12. Kommunens foreløpige vurderinger

(X)	Vurderinger:	Merknader:
X	Anbefaler oppstart av planarbeid	
	Aktuelt å ta opp saken med andre myndigheter for å vite om planen bør stoppes eller ikke	
	Anbefaler politisk oppstart av planarbeid (prinsippavklaring) jf. pbl. § 12-8	
	Det kan være aktuelt å stoppe planinitiativet etter pbl. § 12-8 andre ledd.	
X	Oppfylles kravet til fagkyndighet jf. pbl. § 12-3 fjerde ledd?	
	Er det aktuelt å drøfte planforslaget i regionalt planforum?	Vi kan ikke se at det er aktuelt.

13. Framdrift

Se overordna framdriftsplan i pkt 15.

Saksbehandlingstid fra komplett planforslag er mottatt til 1.gangsbehandling er 12 uker. Kommunen ønsker dialog om et konkret planutkast før det sendes inn for formell 1.gangsbehandling. Etter at komplett planforslag er mottatt, avsluttes dialogen mellom forslagsstiller og kommunen.

14. Gebyr

Behandling av planforslaget vil bli ilagt gebyr etter kommunens betalingsreglement for saksbehandling etter plan- og bygningsloven. Betalingsreglementet finnes på kommunens hjemmeside [her](#).

Fakturaadresse:

Navn	33109 Treklygen Industripark AS
Adresse	Postboks 500 Sentrum,
Postnr. og –sted	3504 HØNEFOSS
Organisasjonsnummer	996 732 711

15. Annen informasjon

Oppstartsmøtereferatet bygger på de opplysninger og planfaglige forhold som forelå på det tidspunktet oppstartsmøtet ble avholdt. Planfaglige tema og prioriterte utredningsbehov for planarbeidet er angitt så langt dette har vært mulig på grunnlag av tilgjengelige opplysninger gitt i planinitiativet og etter interne kommunale avklaringer.

Konklusjonene er derfor foreløpige og verken oppstartsmøtet eller referatet gir rettigheter i den senere saksbehandlingen. Det tas forbehold om endringer i rammebetingelser, i kommunens rutiner og politikk og at nye opplysninger kan føre til endrede faglige vurderinger. Innspill eller uttalelser, inkludert krav fra offentlige myndigheter m.m. vil kunne medføre krav om endring av planforslaget og endring av fremdriften for planarbeidet. Dersom avtalte innsendelser ikke er mottatt i henhold til avtalt fremdrift, uten at det er avtalt nytt tidspunkt for innsendelse, kan kommunen anse saken som uaktuell og etter en periode avslutte saken.

Ofte vil det være behov for endringer i planforslaget etter offentlig ettersyn og før 2. gangsbehandling. F.eks. justeringer i bestemmelser, plankart og planbeskrivelse eller behov for ekstra undersøkelser. Dette skal normalt utføres av forslagsstiller.

Framdriftsplan

NB! For planer med planprogram/KU må det beregnes ekstra tid.

Fase/ Aktivitet	Start dato	Slutt dato
Oppstartsfase , normalt 10 uker (bl.a. planinitiativ-oppstartsmøte-varslingsdokumenter)	Mars 2024	Mai 2024
Varsel om oppstart , ca. 4 uker u/politisk oppstart, ca. 8 uker m/politisk oppstart (ikke juli og høytider)	Mai 2024	Juni 2024
Forslagsstiller utarbeider komplett planforslag , normalt 10 måneder	Juni 2024	Desember 2024
Førstegangsbehandling (12 uker til vurdering av planforslag, skrivefrister og politisk behandling)	Desember 2024	Mars 2025
Offentlig ettersyn (ferdigstille dokumenter til offentlig ettersyn og 6 uker høring)	Mars 2025	Mai 2025
Ferdigstille komplett planforslag , normalt 3 måneder (merknadsbehandling, bearbeiding og vurdering), forutsatt ingen innsigelser	Mai 2025	August 2025
Sluttbehandling og vedtak av plan (8 uker)	August 2025	Oktober 2025
Eventuelt klagebehandling (normalt opp mot ca. 6 måneder)	Oktober 2025	Mars 2026

Fremdriftsplanen forutsetter en ideell planprosess, og tar ikke høyde for eventuelle tilleggsutredninger, forlengelse av høringsfrister, innsigelser, eller liknende. En ideell planprosess innebærer at eventuelle avveininger eller prinsippsspørsmål avklares med kommunen på et tidlig tidspunkt.

Vi ber om at forslagsstiller tar utgangspunkt i tidshorizontene i tabellen, og foreslår nødvendige endringer i tidshorisonter basert på reguleringsplanen utredningsbehov eller kompleksitet. Det bes om at fremdriftsplanen fylles ut basert på realistiske forventninger til utarbeidelse av planen.

Dersom det er behov for forlengelse av tidsfrister, bes det om at dere sier fra til oss så vi kan avtale dette. Fremdriftsplanen bør oppdateres ved behov. Oppdaterte fremdriftsplaner sikrer at det kommunen kan avsette tilstrekkelige ressurser til behandling av planforslag. Dersom avtalte innsendelser ikke er mottatt i henhold til avtalt fremdrift, uten at det er avtalt nytt tidspunkt for innsendelse, kan kommunen anse saken som uaktuell og etter en periode avslutte saken.